

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ - BOOK PRESENTATIONS

Κ. Ευστρατόγλου, «Ελεύθερη Διακίνηση Εργαζομένων στην Κοινότητα και η Πολιτική Απασχόλησης στην Ελλάδα», Σειρά ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΚΕΠΕ, 1995.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση προχωρά σταδιακά στην έκδοση κοινοτικών οδηγιών, στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινοτικών πρωτοβουλιών και στη λειτουργία μηχανισμών τεχνικής υποστήριξης για την εφαρμογή της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της και την παρακολούθηση των εξελίξεων στις περιφερειακές αγορές εργασίας των κρατών μελών της.

Η παρούσα έκθεση επιχειρεί να συνδέσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στην Κοινότητα με τη λειτουργία της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς καθώς και με την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση των περιφερειών των κρατών μελών της. Εξετάζονται τόσο το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την αρχή αυτή όσο και τα πρακτικά ζητήματα εφαρμογής της.

Η έκθεση έχει σαν σκοπό να εξετάσει εάν και κατά πόσον ορισμένοι βασικοί παράγοντες, που επηρεάζουν άμεσα τη λειτουργία και το βαθμό προσαρμοστικότητας της ελληνικής αγοράς εργασίας, ανταποκρίνονται στις συνθήκες της πλήρους εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας. Συγκεκριμένα, εντοπίζονται οι αδυναμίες και προτείνονται μέτρα για τον τρόπο λειτουργίας των υπηρεσιών απασχόλησης, για τα συστήματα τεχνικής και επαγγελματικής κατάρτισης, τα εφαρμοζόμενα προγράμματα απασχόλησης, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την συστηματική έρευνα των τοπικών αγορών εργασίας και για το σύστημα επιδομάτων ανεργίας. Στο πλαίσιο της προσπάθειας αυτής και στο βαθμό που μας το επιτρέπουν τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, γίνεται μία συγκριτική παρουσίαση μεταξύ της Ελλάδος και των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας.

Εξάλλου, η εφαρμογή μιας αποτελεσματικής πολιτικής για την αγορά εργασίας προάγει τόσο την οικονομική όσο και την κοινωνική ανάπτυξη της

χώρας μας, σε εθνικό και περιφερειακό τοπικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, το ενδιαφέρον της παρούσας εργασίας δεν περιορίζεται μόνο στην προσαρμογή της ελληνικής αγοράς εργασίας στα δεδομένα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στον κοινοτικό χώρο, αλλά επεκτείνεται και σε ζητήματα αντιμετώπισης της διαρθρωτικής ανεργίας στον ελληνικό χώρο.

*

Ο Ελληνικός Κλάδος Ζάχαρης: Ανάλυση -Προοπτικές, (Μελετητική Ομάδα ΚΕΠΕ), Σειρά ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΚΕΠΕ, 1995.

Η μελέτη εξετάζει την ελληνική ζαχαροβιομηχανία στο πλαίσιο της παγκόσμιας αλλά και της κοινοτικής αγοράς ζάχαρης. Αναλύει τις τάσεις και τις προοπτικές της διεθνούς αγοράς, τις μεταβολές του κοινοτικού θεσμικού πλαισίου και τις επιδόσεις της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης (ΕΒΖ) από τεχνική, χρηματοοικονομική και κοινωνικοοικονομική άποψη — Ιδιαίτερη ανάλυση γίνεται για την σημασία της ύπαρξης της βιομηχανίας στην Ελλάδα, και στην υλοποίηση του εκσυγχρονιστικού της προγράμματος.

Τέλος γίνονται συστάσεις για την βελτίωση της κερδοφορίας και τον τεχνικό και οργανωτικό εκσυγχρονισμό της, που θα της επιτρέψουν να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητα της μέσα σε ένα διεθνές πλαίσιο που θα γίνεται όλο και περισσότερο πιεστικό.

*

Π. Χ. Αίβα και Κ. Γ. Χονδρονικόλα, Ενεργειακοί Πίνακες Εισροών-Εκροών της Ελληνικής Οικονομίας, ετών 1980 και 1985, Σειρά ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΚΕΠΕ, 1995.

Στην μελέτη αυτή επιχειρείται η κατάρτιση των πρώτων ενεργειακών πινάκων εισροών-εκροών τη ελληνικής οικονομίας με αναφορά στα έτη 1980 και 1985. Έτσι για πρώτη φορά αναλύονται λεπτομερώς και συστηματικά, η δομή του κόστους παραγωγής των ενεργειακών κλάδων, η κατανομή των ενεργειακών προϊόντων μεταξύ ενδιάμεσης και τελικής ζήτησης, τα ενεργειακά καταναλωτικά πρότυπα και οι διασυνδέσεις του ενεργειακού τομέα με τους μη ενεργειακούς κλάδους της οικονομίας.

Τα ευρήματα της μελέτης, σε συνδυασμό με τις απαραίτητες εμπειρικές γνώσεις, μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ουσιαστικών συμπερασμάτων για τον προγραμματισμό και την άσκηση της ενεργειακής πολιτικής από τους αρμόδιους φορείς. Επιπλέον, είναι δυνατό να αξιολογηθούν οι περιπτώσεις υποκατάστασης ενεργειακών προϊόντων αφού, μεταξύ άλλων, παρουσιάζονται οι μορφές ενέργειας που μπορούν να αναπτυχθούν από την αξιοποίηση των εγχώριων ενεργειακών πόρων σε συσχετισμό με τις εγχώριες ενεργειακές χρήσεις.

*

Κ. Κανελλόπουλου, Ι. Κουσουλάκου, Β. Ράπανου σε συνεργασία Κ. Κωτσή και Α. Μακροπούλου, «Παραοικονομία και Φοροδιαφυγή: Μετρήσεις και Οικονομικές Επιπτώσεις», Σειρά ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΚΕΠΕ, 1995.

Η παραπάνω εργασία ερευνητών του ΚΕΠΕ, που έγινε για λογαριασμό του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, αποτελεί μια τεκμηριωμένη προσέγγιση στο θέμα της μέτρησης της παραοικονομίας και φοροδιαφυγής. Η εργασία αποτελείται από έξι κύρια κεφάλαια.

Αρχικά παρουσιάζονται οι έννοιες της παραοικονομίας και φοροδιαφυγής, και γίνεται μια θεωρητική και βιβλιογραφική επισκόπηση των επιπτώσεων τους στην επίσημη οικονομία, στα δημόσια οικονομικά, καθώς και στην οικονομική πολιτική (Κεφάλαιο 1). Ακολούθως, από τη συστηματική σύγκριση μακρομεταβλητών από διαφορετικές στατιστικές πηγές (Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών και Εθνικούς Λογαριασμούς), γίνεται εκτίμηση της υπερεκτίμησης του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (δηλ. της παραοικονομίας), Από την ανάλυση προκύπτει, ότι η παραοικονομία έχει λάβει σοβαρές και αυξανόμενες διαστάσεις και είναι διάχυτη στους περισσότερους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (Κεφάλαιο 2). Στη συνέχεια, με τη χρησιμοποίηση πρωτογενών στατιστικών στοιχείων της ΕΟΠ 1987/88, διερευνώνται τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών που φαίνεται ότι ζουν πέρα από τα δηλούμενα εισοδήματα τους και πολύ πιθανό παραοικονομούν (Κεφάλαιο 3).

Στην υπόλοιπη εργασία αναλύονται θέματα της φοροδιαφυγής. Στο Κεφάλαιο 4 καταγράφονται οι αποκλίσεις του ελληνικού φορολογικού συστήματος

από ένα «καλό» φορολογικό σύστημα και γίνεται σύγκριση με τα αντίστοιχα άλλων χωρών του ΟΟΣΑ. Κατόπιν συνοψίζονται και αξιολογούνται τα συμπεράσματα προηγούμενων μελετών για τη φοροδιαφυγή στην Ελλάδα, τόσο στην άμεση όσο και στην έμμεση φορολογία (Κεφάλαιο 5). Ύστερα, συγκρίνοντας τη θεωρητική απόδοση του ΦΠΑΣ με τα πραγματοποιούμενα έσοδα, γίνεται συστηματική εκτίμηση της φοροδιαφυγής στο ΦΠΑ συνολικά και κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας για το 1988 (Κεφάλαιο 6). Βασική διαπίστωση από τα παραπάνω είναι, ότι υπάρχει απώλεια φορολογικών εσόδων πάνω από το ένα τρίτο των σχετικών εισπράξεων. Στο Κεφάλαιο 7, τέλος, γίνεται μια επισκόπηση της μελέτης και των διαπιστώσεων κατά εξεταζόμενο θέμα.

*

Γ. Κωστελένου, "Money and Output in Modern Greece: 1858-1938", Σειρά ΜΕΛΕΤΕΣ, ΚΕΠΕ, 1995.

Η μελέτη αυτή έχει ως κύριο στόχο της κατά προσέγγιση εκτίμηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (GDP) της χώρας, όπως αυτό ορίζεται σήμερα, για την περίοδο 1858-1938.

Για να γίνουν οι εκτιμήσεις αυτές η μέθοδος που κύρια χρησιμοποιήθηκε είναι αυτή της «προστιθεμένης αξίας», ενώ επικουρικά χρησιμοποιήθηκε και μία έμμεση προσέγγιση βασισμένη σε νομισματικά στοιχεία και στην «ποσοτική θεωρία του χρήματος». Η δεύτερη αυτή προσέγγιση χρησιμοποιήθηκε κύρια για να γίνουν επαληθεύσεις και διορθώσεις στις αρχικές εκτιμήσεις.

Στα πλαίσια αυτά εκτιμήθηκε προσεγγιστικά το ΑΕΠ για την εν λόγω περίοδο σε τρέχουσες και σε σταθερές τιμές, συνολικά και κατά κεφαλή.

Αν και ο σκοπός της μελέτης είναι η εκτίμηση των σχετικών χρονολογικών σειρών δεν μπορεί κανείς να αγνοήσει ορισμένα προφανή συμπεράσματα που φαίνεται να προκύπτουν από τις εκτιμήσεις αυτές. Ειδικότερα, τα δύο κύρια συμπεράσματα που προκύπτουν είναι:

- (α) Αν και τα συνολικά μεγέθη του ΑΕΠ δείχνουν μια αρχή αλλά σταθερή αύξηση μέχρι την πρώτη δεκαετία του αιώνα και μια γρηγορότερη και εντυπωσιακότερη αύξηση κατόπιν, τα κατά κεφαλή μεγέθη υποδηλώνουν μία σχεδόν παντελή έλλειψη ανάπτυξης μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1890, μία μικρή αύξηση μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1920 και μία μεγαλύτερη αύξη-

ση κατά τη δεκαετία του 1930. Η εικόνα αυτή, όσον τουλάχιστον αφορά στον προηγούμενο αιώνα, έρχεται σε αντίθεση με πολλές περιγραφές και εκτιμήσεις που υπάρχουν και που παρουσιάζουν μία Ελλάδα να αναπτύσσεται σημαντικά.

Τα αίτια της ουσιαστικής στασιμότητας που παρουσιάζει η Ελληνική Οικονομία κατά τον 19ο αιώνα και η σημασία που έχει το εν λόγω συμπέρασμα παρουσιάζουν ενδιαφέρον αλλά ξεφεύγουν από τους στόχους της παρούσας μελέτης και δεν εξετάζονται σε αυτήν.

-(β) Αντίθετα απ' ό,τι συνέβη στην υπόλοιπη Ευρώπη και βέβαια στις ΗΠΑ, η Ελλάδα δε φαίνεται να επηρεάσθηκε σημαντικά από την μεγάλη κρίση του 1929. Και εδώ, προκειμένου να διαπιστωθούν οι ακριβείς λόγοι που συνέβη αυτό, το θέμα χρήζει περαιτέρω διερεύνησης δεδομένου ότι δεν εμπίπτει στους στόχους της μελέτης. Ενδεικτικά πάντως μπορεί να αναφερθεί ότι η Ελληνική Οικονομία φαίνεται να είχε ήδη περάσει μεγάλη κρίση μετά την Μικρασιατική Καταστροφή και ότι σε σύγκριση μ' αυτή οι επιπτώσεις του 1929 ήταν μικρότερες.

Ένας παράγοντας που δυνητικά εξηγεί την παρατηρούμενη στασιμότητα στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα και τη σχετικά μικρή αρνητική επίδραση που είχε στην Ελλάδα η οικονομική κρίση που άρχισε το 1929, είναι η περιορισμένη ενσωμάτωση της Ελληνικής οικονομίας στο διεθνές περιβάλλον.

*